

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อทราบปัญหาในการใช้บริการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
๓. เพื่อทราบความคิดเห็นและความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อบริการของห้องสมุด ตลอดจนความต้องการที่จะให้ห้องสมุดปรับปรุงบริการต่าง ๆ
๔. เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการดำเนินการด้านบริการของห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
๕. เพื่อเป็นแนวทางที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาและปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษาได้รับความสะดวก และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษายิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร, เอกสารสิ่งพิมพ์ และรายงานการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสัมภาษณ์หัวหน้าบรรณารักษ์และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนออกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลในค่านปัญหาการบริการและความต้องการตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้ทำการทดลองใช้ และปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ ๓ และปีที่ ๔ ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างนักศึกษา

ที่ใจได้จากการสุ่มนักศึกษามา ๒๕ คน ซึ่งคิดเป็นตัวอย่างทั้งหมด ๗๓๐ คน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำส่งและรับแบบสอบถามคืนจากวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครทั้ง ๖ แห่ง โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาใช้ในการวิจัยทั้งหมด ๗๓๐ ฉบับ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะและสภาพส่วนตัวของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัยปรากฏว่าเป็นนักศึกษาหญิงมากกว่า นักศึกษาชาย คือ มีหญิงร้อยละ ๖๕.๒๖ นักศึกษาที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๐ - ๒๕ ปี มากที่สุด ในจำนวนนักศึกษาเหล่านี้เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดมาก่อนแล้วคิดเป็น ร้อยละ ๘๒ นักศึกษาที่เห็นความสำคัญของห้องสมุดหอการศึกษาที่มีมากถึงร้อยละ ๘๔ ในระหว่างชั่วโมงว่างมีนักศึกษาใช้เวลาคนกว่าในห้องสมุดเป็นประจำร้อยละ ๖๘ นอกจากใช้ห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครแล้ว นักศึกษาร้อยละ ๘๒ ยังใช้ห้องสมุดอื่น ๆ อีก ห้องสมุดที่นักศึกษานิยมใช้มากที่สุดคือหอสมุดแห่งชาติ รองลงมาคือห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในการอ่านหนังสือและวารสาร นักศึกษาชอบอ่านหนังสือและวารสารที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด

๒. ปัญหาของห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จากปัญหาทั้ง ๕ ด้าน คือ ปัญหาด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาด้านหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ปัญหาด้านการยืมหนังสือ และปัญหาด้านการใช้ห้องสมุดนั้น สรุปผลได้ว่านักศึกษาครุศาสตร์ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครต่างลงความเห็นเหมือนกันว่าปัญหาที่คนประสบมากที่สุดในปัจจุบันคือ "ปัญหาด้านหนังสือและวัสดุอื่น ๆ" ซึ่งรายละเอียดของปัญหาแต่ละด้านได้อธิบายไว้ในข้อต่อไป

๓. ปัญหาค่านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ห้องสมุดที่มีปัญหาค่านนี้มากได้แก่ ห้องสมุดวิทยาลัยครูธนบุรี ซึ่งมีปัญหา
มากในเรื่องสถานที่คับแคบ และห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนกุหลาบก็เป็นอีกแห่งหนึ่งเช่นกัน
ที่มีปัญหามากในเรื่องลักษณะอาคารไม่เหมาะสมเป็นห้องสมุด สถานที่คับแคบ จำนวน
โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอ ส่วนห้องสมุดวิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร และ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ต่างก็มีปัญหาค่านนี้ใน
ระดับปานกลางเท่านั้นในเรื่อง ห้องสมุดตั้งอยู่ไกลเกินไป จำนวนโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอ
อาคารอเนกประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย เรียงไม่เป็นระเบียบ เป็นต้น

๔. ปัญหาค่านหนังสือและวัสดุอื่น ๆ

นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ซึ่งจากการวิจัยพบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับ
เรื่องจำนวนหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาเอกมีน้อย หนังสือที่ให้ความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชา
ที่สอนมีน้อย หนังสือใหม่มาไม่ทันกับความต้องการ หนังสือภาษาไทยมีไม่พอต่อการ
ค้นคว้า หนังสือที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หนังสือที่ต้องการมักมีผู้อื่นยืมไป ห้องสมุด
ไม่ให้อ่านวารสาร วารสาร เย็บเล่มมีน้อย และปัญหาหนังสือภาษาไทยมีไม่พอต่อการ
ค้นคว่านั้น นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครมีปัญหามากที่สุดเหมือนกัน
ยกเว้นนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาศึกษาพิเศษเพียงวิชาเอกเดียวเท่านั้นที่มีปัญหาในเรื่อง
ดังกล่าวในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการาในแขนงวิชานี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย
ในเมืองไทย ประกอบกับนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาศึกษาพิเศษต้องทำการศึกษา เด็กที่มีความ
พิการทางระบบประสาททางหูอย่างใกล้ชิดกันเอง ส่วนปัญหาหนังสือล่าสมัยมักจะพบกับ
นักศึกษาวิชาเอกเกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรมศิลป์ คณิตศึกษา และประวัติศาสตร์ ปัญหา
หนังสือที่ให้ความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอนมีน้อย จะมีมากสำหรับนักศึกษาวิชาเอก
การอนุบาลศึกษา เกษตรศาสตร์ สถิติศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ พลศึกษา วิทยาศาสตร์
อุตสาหกรรมศิลป์ คณิตศึกษา บรรณารักษศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และ
ศิลปศึกษา นอกจากนี้นักศึกษาวิชาเอกต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

ยังประสบปัญหาค่านหนังสือใหม่มาไม่ทันกับความต้องการ หนังสือที่ต้องการมักมีผู้อื่นยืมไป
ห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสารและวารสาร เย็บเล่มมีน้อย

๕. ปัญหาค่านการยืมหนังสือ

ในค่านการยืมหนังสือ นักศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
ทั้ง ๒ แห่ง มีปัญหามากในเรื่องยืมหนังสือเล่มเดิมคืนไม่ได้ จำนวนหนังสือที่อนุญาตให้
ยืมเกินควร และการยืมหนังสือจองยุ่งยาก นอกจากปัญหา ๓ ประการ ดังกล่าว
ข้างต้นแล้ว จากการวิจัยในครั้งนี้ยังได้พบปัญหาอื่นอีก ได้แก่ ห้องสมุดวิทยาลัยครู
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการบริการ และ
วิทยาลัยครูสวนกุหลาบมีปัญหาเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด ไม่ให้ความสะดวก
ในการยืมแก่ผู้ใช้

๖. ปัญหาค่านการไหลของสมุด

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาคณะครุศาสตร์ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพ
มหานครมีปัญหามากในด้านนี้ ๒ ประการ คือ เรื่องหนังสือที่ส่งคืนแล้วหมุนเวียนขึ้นชั้น
ใหม่ช้า และ ปัญหาเรื่องค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่ค่อยพบ เพราะสูญหายบ้าง ไม่อยู่
ตรงตามชั้นบ้าง ส่วนปัญหารองลงมาคือเวลาเปิดปิดของห้องสมุดส่วนใหญ่ตรงกับเวลา
เรียน ทำให้การไหลของสมุดไม่สะดวก นอกจากนี้ยังไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหา
ความรู้จากหนังสือพิมพ์และวารสาร เก่า ๆ

๗. ความต้องการของนักศึกษาที่จะให้ห้องสมุดบริการ

ในเรื่องความต้องการที่จะให้ห้องสมุดบริการนั้น เรื่องที่นักศึกษามี
ความต้องการมากเป็นพิเศษ ได้แก่ การให้ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือใหม่ที่มีคุณค่าต่อการอ่าน
เข้าห้องสมุดโดยเร็วที่สุด รองลงมาได้แก่ให้มีการจัดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่คิดประกาศ
ให้นักศึกษาทราบ ให้ห้องสมุดจัดนิทรรศการหนังสือใหม่เป็นประจำ เพื่อให้นักศึกษาจะได้
ติดตามความก้าวหน้าใหม่ ๆ ให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนวารสารเกี่ยวกับวิชาการศึกษา

ให้มีเครื่องโสตทัศนวัสดุเพื่อใช้ประกอบการศึกษาให้โดยลึกลงยิ่งขึ้น ให้มีบริการถ่ายสำเนาเอกสาร และให้ยืมเวลาเปิดปิดห้องสมุดให้นานกว่าเดิม เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ถ้าพิจารณาจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันแล้ว จะพบว่าปัญหาของห้องสมุดวิทยาลัยครูของสถาบันฝึกหัดครูซึ่งได้สรุปไว้ในตอนท้ายของบทที่ ๑ จากผลการวิจัยในอดีตของ สุนทร แก้วลาย สวรรค์ แก้วเหล็ก และพวา พันธุ์เมฆา ทั้ง ๓ ท่าน ได้พบปัญหาสำคัญ ๔ ประการด้วยกันคือ

๑.๑ ปัญหาค่านหนังสือและวัสดุต่างๆ ได้แก่อาคารเรียนในแต่ละวิชา หนังสือมีไม่เพียงพอต่อการคนควา หนังสืออ้างอิงน้อยและขาดโสตทัศนวัสดุประกอบการศึกษา

๑.๒ ปัญหาค่างบประมาณ ห้องสมุดแต่ละแห่งได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอที่จะดำเนินงานของห้องสมุด

๑.๓ ปัญหาท่านบุคลากร ขาดบุคลากรที่จะดำเนินงานโดยเฉพาะบรรณารักษ์ต้องรับผิดชอบมาก ทำงานหนักทั้งงานธุรการและงานสอน ซึ่งยังผลให้งานด้านต่างๆ ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เช่น ทำบัตรรายการออกมาไม่ทัน เป็นต้น

๑.๔ ปัญหาค่านอาคารสถานที่ ห้องสมุดของสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่มีเนื้อที่คับแคบ มีที่นั่งอ่านจำกัด

จากปัญหาในอดีตทั้ง ๔ เรื่องแม้ว่าจะได้มีการทำวิจัยใหม่ในปัจจุบันก็ยังพบปัญหาดังกล่าวยังอีก ซึ่งนั่นย่อมหมายถึงว่าปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้มีการนำไปแก้ไขให้ดีขึ้นเลย ทั้งนี้ที่ในปัจจุบันการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยเดิมมากมาย โดยเฉพาะปัจจุบันห้องสมุดวิทยาลัยครูโดยฐานะ เป็นห้องสมุดระดับอุดมศึกษาซึ่งนับว่าเป็นศูนย์การการเรียนการสอนที่สำคัญยิ่ง จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสูงสุดควรไปตระหนักและนำไปพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างรีบด่วนที่สุด โดยพิจารณาจากมาตรฐานของห้องสมุดวิทยาลัยครู ทั้งนี้เพื่อให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูได้มาตรฐานเทียบเท่าห้องสมุดระดับมหาวิทยาลัยนั่นเอง

๒. ปัญหาเรื่องอุปสรรคในการให้บริการของห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ที่สำคัญที่สุดคือ จำนวนหนังสือและวัสดุอื่น ๆ นักศึกษาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร เห็นความสำคัญในค่านี้นั้นเป็นพิเศษ และสำคัญกว่าปกัต่างอื่น ๆ ที่คนกำลังประสบอยู่ ปัญหาดังกล่าวได้แก่ จำนวนหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาเอกมีน้อย หนังสือที่ให้ ความรู้ตามเนื้อหาวิชาที่สอนมีน้อย หนังสือใหม่มาไม่ทันกับความต้องการ หนังสือภาษาไทยมีไม่เพียงพอต่อการคนควา หนังสืออ้างอิงมีน้อย วารสารเยี่ยมเล่มมีน้อย เป็นต้น ซึ่งสิ่งดังกล่าวนี้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักศึกษา เป็นอย่างสูง ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่าห้องสมุดเป็นศูนย์วิทยการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการเรียนรู การไปใช้ห้องสมุดอื่น ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะที่หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร สะท้อนให้เห็นบริหาร เห็นว่าความไม่สมบูรณ์หรือความไม่เพียงพอของหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ของห้องสมุดในระดับวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครยังมีอยู่มาก ควรที่จะได้มีการปรับปรุงกันอย่างจริงจัง ทั้งเป็นการรีบด่วน เพราะการเรียนการสอนต่างปราศจากแหล่งคนควาและขอมหมายควาว่าการเรียนการสอนอยู่ในวงจำกัด ไม่สมกับที่ควัวว่าเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตใน ระดับอุดมศึกษา

๓. จากผลของการวิจัยที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ของแต่ละวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร ต่างก็มีปัญหาในเรื่องอาคารห้องสมุด โดยเฉพาะด้านสถานที่คับแคบ จำนวนโต๊ะเก้าอี้มีไม่เพียงพอ อากาศร้อนอบอ้าว บัครายการเรียงไม่เป็นระเบียบ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ทั้งนี้ เพราะสภาพของห้องสมุดเป็นสิ่งที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ การที่สถานที่คับแคบ อากาศร้อนอบอ้าว โต๊ะเก้าอี้มีจำนวนไม่เพียงพอ ย่อมเป็นผลเสียต่อนักศึกษา คือแทนที่นักศึกษาจะได้เข้าใช้ห้องสมุดอย่างเต็มที่ แต่เมื่อมาพบปัญหาดังกล่าวย่อมทำให้ไม่อยากมาใช้ห้องสมุด ยิ่งบัครายการซึ่งเป็นเครื่องมื่อช่วย

ชี้แนะหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ของห้องสมุดยังไม่ให้ความสะดวกเท่าที่ควรก็ยอมทำให้นักศึกษาเบื่อหน่ายห้องสมุดมากขึ้น ทั้งยังเป็นผลต่อสุขภาพจิตที่จะต้องมานั่งค้นคว้ากันอย่างแออัด ห้องสมุดจึงควรจะไปดำเนินการในเรื่องนี้อย่างรีบด่วน

๔. นักศึกษาส่วนใหญ่ของแต่ละวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นหาปัญหาด้านการใช้ห้องสมุดพบมากในเรื่อง หนังสือที่ส่งคืนแล้วหมนเวียนขึ้นชั้นใหม่ซ้ำ และห้องสมุดของวิทยาลัยแต่ละแห่ง โดยเฉพาะบรรณารักษ์ควรไ้กระดุนเตือนให้เจ้าหน้าที่รับแจ้งในการนำหนังสือขึ้นชั้นให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้ ทั้งควรจะได้มีการให้บริการวารสารและหนังสือพิมพ์เก่า ๆ ให้มากขึ้น โดยวิธีเย็บเล่มวารสารให้มากขึ้น พร้อมทั้งจัดทำครรชนวารสาร เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถค้นหาความที่ตีพิมพ์ในวารสารไ้รวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนหนังสือพิมพ์ก็ควรจะมีการเย็บเล่มฉบับที่มีประโยชน์ทางวิชาการ เช่นกัน หรือถ้ามีปัญหาด้านการจัดเก็บก็อาจตัดเฉพาะบทความทำเป็นกฤตภาคในเรื่องที่มีคุณค่าไว้บริการให้กับนักศึกษาอย่างทั่วถึง

ยิ่งกว่านั้นปัญหา เรื่องหนังสือที่ส่งคืนแล้วหมนเวียนขึ้นชั้นใหม่ซ้ำ และปัญหาด้านหาหนังสือตามชั้นต่าง ๆ ไม่ค่อยพบ อาจมองอีกแง่หนึ่งไ้ว่าห้องสมุดยังขาดบุคลากรที่จะมาดำเนินงาน เป็นคนว่า เมื่อผู้ใช้ นำหนังสือมาส่งคืนแกห้องสมุดแล้วห้องสมุดมีเจ้าหน้าที่น้อยจึงทำให้การนำหนังสือขึ้นชั้นซ้ำ เพราะเจ้าหน้าที่มีจำนวนจำกัด ทั้งต้องทำงานหลาย ๆ อย่างยอมทำไม่ไ้ก็แะมักลาซาเป็นธรรมดา

๕. จากผลการวิจัยยังพบปัญหาด้านการยืมหนังสือใบเรื่องจำนวนน้อยแะระเบียบในการยืมหนังสือสงวนขงยาก ปัญหา ๒ ประการนี้จะแก้ไ้ดตอบเมื่อห้องสมุดไ้กรับงบประมาณเพียงพอที่จะจัดซื้อหนังสือของห้องสมุดไ้คมากขึ้น

เรื่องค่าปรับหนังสือ เกินกำหนดแม่จะพบว่านักศึกษส่วนใหญ่มีปัญหาด้านระดับปานกลาง แะอย่างไรก็ตามสำหรับเรื่องนี้ควรมีมาตรการค่าปรับหนังสือในแบบเดียวกัน

แม้ว่า "ระเบียบสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยการเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียม
 ของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๔" ^๑ ได้กำหนดค่าปรับหนังสือ
 ไว้แล้ว โดยระบุให้ปรับหนังสือได้เพียงเล่มละ ๑ บาท ซึ่งจากระเบียบดังกล่าวนี้
 จะเห็นว่าการทำงานของห้องสมุดยังไม่ได้รับความสะดวก ทั้งนี้เพราะ ห้องสมุดจะมี
 หนังสือ ๒ ประเภทที่นำมาบริการให้ยืม ได้แก่ หนังสือประเภททั่วไป และหนังสือสงวน
 คั้งนั้นในเรื่องของหนังสือสงวน ห้องสมุดแต่ละแห่งจะกำหนดค่าปรับตามความพอใจ
 ทั้งนี้เพราะในระเบียบไม่ ำระบุเรื่องการปรับหนังสือสงวนไว้เลย จึงเห็นสมควรน่าจะ
 มีการแก้ไขระเบียบในเรื่องค่าปรับหนังสือให้ละเอียดมากขึ้นและรัดกุมยิ่งขึ้น

ปัญหาการยืมหนังสือเล่มเดิมคืนไม่ คัดำสัง เกตจะพบว่านักศึกษาวิชาเอก
 บรรดารักษาศาสตรจะมีปัญหาดังกล่าวน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุ ๒ ประการ คือ
 ประการแรก ความปกติแล้วนักศึกษาวชิชาเอกบรรดารักษาศาสตรจะต้องทำการค้นคว้า
 ภายในห้องสมุดยตลอดเวลาอยู่แล้ว เพราะลักษณะของวิชานั้นจะต้องมีความคุ้นเคย
 กับหนังสือและวัสดุการศึกษาบททุกประเภทของห้องสมุดเพื่อให้เข้าใจและสามารถตี
 ประโยชน์ในแต่ละประเภทได้เป็นอย่างดี ประการสุดท้ายจากที่แจกแบบสอบถามนักศึกษ
 วิชาเอกบรรดารักษาศาสตรมีเฉพาะวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเพียงแห่งเดียว ซึ่งยอมได้
 ความคิดเห็นจากคนเพียงจำนวนจำกัด ส่วนนักศึกษาวชิชาเอกวิทยาศาสตร์ และเกษตร
 เกษตรศาสตร์มีปัญหาดังกล่าวมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากวิทยาการของทั้ง ๒ สาขา
 นี้การเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลายอมเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาต้องการ
 ศึกษา ยิ่งกว่านั้นนักศึกษาทั้งสองวิชาเอกมักจะต้องปฏิบัติงานอยู่ในห้องแลป และ
 งานสนามอยู่ตลอดเวลา จึงไม่มีเวลามาศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุด วิธีแก้ยคือจะ

^๑ วิทยาลัยครูสวนกุหลิต, คู่มือนักศึกษาวชิชาลัยครูสวนกุหลิตปีการศึกษา ๒๕๑๓
 (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูสวนกุหลิต, ๒๕๑๓) , หน้า ๑๕๕ .

ต้องยืมหนังสือไปอ่าน ทั้งอาจจะเป็นเพราะหนังสือของทั้งสองสาขามีจำนวนน้อย จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้น สำหรับนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ก็เช่นกัน ลักษณะการเรียนจะถ่วงเน้นไปทางภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลามากนักกว่า จึงทำให้เกิดปัญหาในการยืมหนังสือเล่มเดิมต่อไปไม่ได้ นอกจากนี้ถ้าเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาทั้งวิชาเอก อาจเป็นไปได้ว่าความนักศึกษาวชิราเอกบรรณารักษศาสตร์ยอมคุ้นเคยกับห้องสมุดใกล้กว่าจึงทำให้เห็นได้ว่าความนักศึกษาวชิราเอกบรรณารักษศาสตร์มีประสิทธิภาพในการอ่านได้ดีกว่า ฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป จึงน่าจะมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการอ่านของนักศึกษาวชิราเอกต่าง ๆ

๖. ความต้องการ จากการวิจัยยังพบว่านักศึกษามีความต้องการในเรื่องต่าง ๆ เกือบทุกเรื่อง เป็นคนว่า การให้ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือใหม่ที่มีคุณภาพต่อการอ่านเข้าห้องสมุดโดยเร็วที่สุด ให้มีการจัดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่ติดประกาศให้นักศึกษาทราบให้ห้องสมุดจัดนิทรรศการหนังสือใหม่เป็นประจำ เพื่อนักศึกษาจะได้ติดตามความก้าวหน้าใหม่ ๆ ให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนวารสารเกี่ยวกับวิชาการศึกษา ให้มีเครื่องโสตทัศนวัสดุเพื่อใช้ประกอบการศึกษาให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ให้มีบริการถ่ายสำเนาเอกสาร ให้ยืมเวลาเปิดปิดห้องสมุดให้นานกว่าเดิม ให้ห้องสมุดมีพื้นที่กว้างขวางกว่านี้ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือ ให้มีหนังสือพิมพ์รายวันเพิ่มหลาย ๆ ฉบับมากขึ้น เป็นต้น ความต้องการดังกล่าวควรจะได้นำมาพิจารณาเพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาในบางเรื่องแม้ว่าห้องสมุดบางแห่งได้จัดทำแล้ว นักศึกษาก็ยังมีความต้องการมากนั้นย่อมหมายถึงว่าเรื่องนั้นควรที่จะได้ดำเนินการต่อไปอีกให้ดียิ่งขึ้น ส่วนห้องสมุดที่ยังไม่ใคร่เริ่มทำก็ควรที่จะได้นำไปพิจารณาและจัดทำออกมาเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ต่อไป โดยเฉพาะเรื่องการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือในห้องสมุดทุกแห่งควรให้โอกาสแก่นักศึกษาเพื่อที่จะทำให้ห้องสมุดแต่ละแห่งมีหนังสือตรงกับวิชาที่มีการเรียนการสอนตามวิชาเอกต่าง ๆ เพราะผลจากการวิจัยพบแล้วว่านักศึกษาเกือบทุกวิชาเอกมีปัญหาวางเรื่องหนังสือที่ตรงกับวิชาเอกของตนมีน้อย

สำหรับเรื่องเครื่องโสตทัศนวัสดุ เพื่อใช้ประกอบการศึกษานั้น นักศึกษามีความจำเป็นและมีความต้องการมาก จึงเห็นสมควรที่ทางวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครควรจะให้รวมศูนย์โสตทัศนวัสดุกับห้องสมุดเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เป็นการประหยัดที่จะต้องมีการจัดสรรเงินเพื่อซื้ออุปกรณ์โสตทัศนวัสดุอีกชุดหนึ่งมาไว้ที่ห้องสมุด ซึ่งเป็น การซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ

ขอเสนอแนะ

๑. ปัญหาประการหนึ่ง ที่นักศึกษาประสบมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือและวัสดุอื่น ๆ เช่น หนังสือเกี่ยวกับวิชาเอกที่เรียนในคณะวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครมีน้อย หนังสือใหม่มาไม่ทันความต้องการ หนังสือเก่าบางเล่มมีไม่พอกับการค้นคว้า หนังสือที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หรืออันเสียไป หนังสือที่ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอนมีน้อย หนังสืออ้างอิงมีน้อย วารสารเย็บเล่มน้อย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่นักศึกษาแต่ละวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครยังต้องเผชิญอยู่ และนับวันจะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากห้องสมุดขาดงบประมาณจัดซื้อหนังสือวารสารและวัสดุอื่น ๆ ฉะนั้น งบประมาณเปรียบเสมือนหัวใจของการดำเนินงานของห้องสมุด แนวทางการลงทุนในเรื่องนี้จะมากน้อยแค่ไหนที่จะบังเกิดขึ้นต่อผลงานของชาติในอนาคตย่อมมีมากกว่า จึงเป็นการลงทุนที่น่าจะกระทำ ผู้บริหารชั้นสูงจึงควรได้พิจารณาจัดสรร งบประมาณให้มากพอที่จะดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้สมกับระดับการศึกษาของสถาบัน

๒. ปัญหาด้านบุคลากร จะพบว่าในการดำเนินงานห้องสมุดไม่ว่าที่ใด ถ้าขาดเสียซึ่งบุคลากรแล้ว จะทำให้งานในด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดจะไม่ดีเท่าที่ควร แมแต่ความเข้าใจของผู้รับบริการก็ไม่สมบูรณ์แบบซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ คิดตามมา เว้น หนังสือที่ส่งคืนแล้วหมุนเวียนขึ้นชั้นใหม่ ผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหา



ความร่ำจากรสารเก่า ๆ หนังสือพิมพ์เก่า ๆ การทำบัตรรายการไม่เรียบร้อย ออกมาลาซา เหล่านี้เป็นต้น ฉะนั้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในด้านการจัดหาหอสมุด จึงขอเสนอแนะดังนี้

๒.๑ การแยกภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ออกจากหอสมุด เพราะปัจจุบันนี้ ลักษณะโครงสร้างของหอสมุดเป็นเพียงแผนกขึ้นอยู่กับสำนักกิจการ ฉะนั้นเพื่อให้งานใดก็คล่องตัวยิ่งขึ้น ควรให้หอสมุดมีฐานะเป็นหน่วยงานเอกเทศเทียบเท่าสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย

๒.๒ เมื่อมีการแยกภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ออกจากหอสมุดแล้ว ควรที่จะให้มีการบรรจุตำแหน่งบรรณารักษ์ เข้าดำเนินงานทั้งหมดของหอสมุดให้มากขึ้น ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่เฉพาะงานด้านหอสมุดเท่านั้น ซึ่งจะมีผลต่อการทำงานด้านบริหาร งานด้านเทคนิคและอื่น ๆ ได้อย่างเต็มที่และได้ดียิ่งขึ้น ส่วนตำแหน่งอาจารย์บรรณารักษ์นั้น ก็มีหน้าที่เฉพาะด้านการเรียนการสอนในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เท่านั้น ซึ่งจะทำให้ทั้งงานหอสมุดสมบูรณ์ และงานการเรียนการสอนก็มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

๒.๓ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้นและควรจะให้มีการบรรจุตำแหน่งเจ้าหน้าที่หอสมุดเป็นตำแหน่งประจำควย ปัจจุบันตำแหน่งเจ้าหน้าที่หอสมุดเป็นเพียงอัตราลูกจ้างชั่วคราวเท่านั้น ฉะนั้นการทำงานจะได้ผลเต็มที่ก็ควรจะมีหลักประกันการทำงานที่มั่นคงแน่นอน ตลอดจนมีสวัสดิการและขวัญในการทำงานเป็นอย่างดี

๓. ปัญหาในเรื่องจำนวนหนังสือที่อนุญาตให้ยืมน้อยลง และการยืมหนังสือสงวนยืมออกทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุในข้อ ๑ เช่นกัน ซึ่งหมายความว่าเมื่อวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครมีประมาณมากขึ้น หอสมุดก็มีเงินจัดสรรซื้อหนังสือสวัสดิการเข้าหอสมุดได้เพิ่มมากขึ้นเป็นการเพิ่มจำนวนหนังสือที่จะบริการแก่นักศึกษาได้อย่างทั่วถึง และมีจำนวนมากกว่าเดิม

ปัญหาการปรับหนังสือเกินกำหนด ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสภา
การฝึกหัดครูว่าด้วยการ เก็บเงินค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมของวิทยาลัยครู
ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยเฉพาะเรื่องค่าปรับหนังสือของห้องสมุด
ให้ละเอียดรอบคอบและรัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อห้องสมุดวิทยาลัยครูจะได้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ
ในลักษณะเดียวกัน

๔. ผลจากการวิจัยปรากฏว่า ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกของห้องสมุดโดยทั่วไปมีปัญหาที่พบมาก คือ จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ มีไม่เพียงพอกับ
จำนวนนักศึกษา อากาศร้อนอบอ้าว แสดงให้เห็นถึงการบริการต่อผู้ใช้ยังไม่บังเกิดผล
อย่างเต็มที่ ยิ่งกว่านั้นห้องสมุดบางแห่งยังมีปัญหามากในเรื่องสถานที่คับแคบ ควรที่
ผู้บริหารการศึกษาจะได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ให้มากขึ้นกว่าเดิม

๕. ในเรื่องของความต้องการรับบริการจากห้องสมุด นักศึกษาของแต่ละ
วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ต่างมีความต้องการมากในเกือบทุก ๆ เรื่อง จึงเป็น
การสมควรที่ห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครจะได้พิจารณาถึงอันดับของความ
ต้องการและความจำเป็นประกอบด้วย สำหรับบริการหรือกิจกรรมประเภทใดที่ห้องสมุด
บางแห่งได้จัดทำไปแล้วและนักศึกษายังมีความต้องการมากก็ควรที่ห้องสมุดแห่งนั้นจะได้
ดำเนินการต่อไป ส่วนห้องสมุดที่ยังไม่มีก็ควรที่จะได้นำไปพิจารณาและจัดทำต่อไป

ความต้องการเรื่อง โสตทัศนวัสดุ นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
มีความต้องการมาก แต่ปัจจุบันเนื่องจากห้องสมุด และศูนย์โสตทัศนวัสดุได้แยกทำหน้าที่
รับผิดชอบเป็นคนละหน่วยงาน ฉะนั้นภายในห้องสมุดจะไม่มีเครื่องโสตทัศนวัสดุเลย เพื่อ
สนองความต้องการของนักศึกษา จึงเห็นสมควรที่วิทยาลัยครูแต่ละแห่งได้มีการรวมศูนย์
โสตทัศนวัสดุเข้าด้วยกันกับห้องสมุด ซึ่งนับว่าจะมีประโยชน์เป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นการ
ประหยัดงบประมาณอีกด้วย

นอกจากนี้นักศึกษายัง เสนอให้ห้องสมุดจัดบริการนำคัมภีร์ในมุมต่างๆของห้องสมุด

ซึ่งนับว่าห้องสมุดแห่งนี้ยังไม่ได้จัดบริการประเภทนี้มาที่จะไปกระทำ

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. เพื่อให้ครอบคลุมความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการของห้องสมุด
วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอว่าควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา
และความต้องการในการใช้บริการของอาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาของวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานคร

๒. ควรจะได้มีการวิจัยทำนองเดียวกันนี้ในกลุ่มวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค
เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการรับบริการจากห้องสมุดวิทยาลัยครูใน
แต่ละกลุ่มวิทยาลัยครูอันจะเป็นการกระตุ้นเตือนให้ฝ่ายบริหารได้เห็นความสำคัญของ
ห้องสมุดในฐานะที่เป็นศูนย์วิชาการความรู้แก่วิทยาลัยครู ซึ่งเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนในหลาย ๆ ด้าน น่าจะได้มีการวิจัยในลักษณะ
เดียวกันกับบุคลากรของห้องสมุดวิทยาลัยครู เพื่อจะได้ทราบปัญหาของผู้ดำเนินงาน
ห้องสมุดได้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย